

Némethy Mária
A Tökmanó

Illusztráció N. Rádi Veronika

Lilla és a meseakácfa

Amikor Te, Lilla március tizenegyedikén megszületél, abban a pillanatban határos lett az isaszegi kertem a meseerdővel.

Ezt persze csak májusban tudtam meg, amikor felmentem a kertbe hírt adni születésedről fűnek, fának, gyöngyvirágnak. Ám addigra már minden falevélke és virágszirom tudott a születésedről. Legalább is ezt suttozták a diófa barkái, meg még azt is, hogy a meseerdő kinyújtózott a kertalja kerítéséhez, és megtelt Lilla- mesékkel a meseakácfa ága-boga a rügyek alatt.

Szóval csoda történt az isaszegi kertben is. Szeretem a csodákat. Már a születésedet is csodaszámnak gondoltam. Volt egy pillanat, és egy soha nem volt kisbaba megszületett. És most itt tüneményesedik egy dunaújvárosi kiságyban!

A kiságyad környékén sorakoztunk csodát látni. Anya, apa és én. Szerencsére többnyire üvöltöttél, és a csoda hírvivésével nem kellett bajlódunk, így tudhatták meg a tavaszhozó rügyecskék először a duna-parti fűzesekben, és aztán terjed-terjedt a hír bokrokon, fákön át az isaszegi meseerdőig. Mire a március áprilisra neveződött, észrevetted, hogy itthon vagy, befejezted a magas hangokon szólást, és cuppogósan, elégedetten mosolyogtál anyára. De addigra már a meseerdő kigondolta Lilla összes meséjét.

Én is megszoktam addigra a csodákat Dunaújvárosban, és az isaszegi kertben is.

Nem is csodálkoztam, ha olykor kedves hangokat hallottam imitt-amott az isaszegi kertben. A kertem fái beszélgethetnek a meseerdő fáival – gondoltam okoskodva. Nem értettem ugyan, mit mondtak egymásnak, mégis a hangok mosolygásra bájoltak, merthogy igen gyönyörködtetőek voltak. Csicsergősek, vidám dallamosak és titokzatosak.

Azt viszont szerfelett érdekesnek találtam, hogy ezek a kedves hangok néhol suttozásnak, máshol – pontosabban a diófám alatt – igen jól érthetőnek és hangosnak tűntek. Próbáltam a cseresznyefa, később a mandulafa alatt a hallgatózást, de azok alatt alig hallottam valamit. Általában pár percig tartottak a csip-csup suttozások, ezért többnyire vállat vontam, és betudtam a kertem és a meseerdő játékának. A virágok között kapálgatva elfelejtettem a vidám hangok semmiségét. Így múlt el két tavasz, két nyár és két ősz. Kettő tél is elmúlt, de isaszegi kertemet télen nem szoktam háborgatni, így nem tudok a téli meseerő és a téli kert játékáról semmit.

Meglelem Tökmanót

A harmadik év őszen az egyik vasárnap különösen kezdődött a kertben. Alighogy hozzáfogtam a fügebokor öntözéséhez, olyan hangzavarba kerültem, mintha nem is a kertben, hanem egy zsvajgó játszótéren lennék. A szokatlan forróság vagy a vidám szellő erősíthette fel a kedves hangokat, és mindenhonnan hallani véltem a kertben. Gondolhatod, Lilla, milyen kíváncsi lettem a hangok titkára. Sietve megöntöztem a szomszédos virágokat is, és elindultam a hangok irányába. De – mint már mondtam – a hangok mindenhonnan áradtak felém. Abban biztos lettem, hogy nekem szólnak, nekem üzennek, engem hívnak. De hová induljak, merre? – néztem körül tanácstalanul.

Bejártam a kertemet, sőt kilépve a bozontos kertkapumon, a meseerdő ágas-bogas útjait is bebarangoltam. Meglestem minden fát a meseerdőn innen és túl, mire rájöttem, hogy a meseerdő közepén egy óriási akácfa mondja a kedves szavakat, merthogy jöttömre egyre hangosabban és vidámabban hajlongott nekem. Áhá – gondoltam –, valószínű telefonkapcsolatban lehet a diófámmal, és a diófám üzente szét a meseakácfa mondandóját kertem minden fájának és levélkéjének. Ez okozhatta a hangzavart a kertemben.

– Szóval, te beszélsz! – mondtam csodálkozva az óriás akácfának.

Különösen viselkedett a meseerdő akácfája: susogott, hajladozott, és mintha jókedve a gyökereiből nőtt volna, ágait szárnyakként lengette. Éreztem, hogy engem üdvözöl, és nagyon örül nekem.

A meseerdő többi fája, a hórihorgas és terebélyes akácfák, a bodzafák igencsak némák voltak, éppen csak félrehajoltak, ahogy az utat kerestem közöttük.

Bevallom, a vidám akácfa egyetlen szavát sem értettem, ám abban biztos voltam, hogy ágaival nekem integet, és hozzám beszél. Elégedett voltam a megtalált titokkal, és egyáltalán nem zavart, hogy nem értem szavait. Titokbeszéd lehetett, és az az igazi titok, amit nem tudsz meg – ismertem fel bölcsen, és tovább gyönyörködtem a madárnyelvű susogásban. Énekes rigó és fülemüle dalára emlékeztetett az akácfa-szó, csak lágyabb volt a dallama. Altatóan és simogatóan lágyabb. Lehuppantam a nagy akácfa óriási koronája alá a gyenge fűszőnyegre. Csodálkoztam, miként lehet ebben az őszi, nyarat utánzó forróságban ez az üde-zöld fűvilág az akácfa alatt. Selyemfű! – ismertem fel meghatottan, ahogy tenyermel körbesimítottam a fűcsomók hajlékony szárait. A mesefa alatt selyemfű lapul – összegeztem a meseerdő megismert törvényét.

Majdnem el is aludtam a csodálkozó gyönyörűségben. Megsimogattam a hozzám érő akácág leveleit, és feltápászkodtam. Köszönésképpen mélyen meghajoltam a fa előtt, és elindultam kertem kapuja felé. Kíváncsi voltam, hogy az én diófám mit suttog a meseerdőben történekről.

Csodálatos őszi nap van, ilyenkor a titkok is szebbek – sóhajtottam, ahogy a bozontos kertkapun hazaléptem. Tudod, Lilla, a bozontos kertkaput csak ritkán lépem át, ezért tud bozontos maradni. A meseerdőben most jártam először, csak a gombaerdőbe szoktam kilépni akkor, amikor a kora őszi esők után óriás őzlábgombára indulok vadászni.

A ritkán nyíló kertkaput az iszalag háborítatlanul befuthatta indáival és formás leveleivel. Felcicomázott kertkapum most is bozontos volt, és büszkén tartotta iszalagkoronáját. Nem is háborítottam az indáit, a rényi kapunyíláson evickéltem ügyesen vissza a kertembe. Mit mondjak, nehéznek bizonyult.

Csönd volt mindenütt. A mandulafák, a cseresznyefák egykedvű némaságát érezve azt gondoltam, hogy csak álom lehetett az óriás akácfa suttogása a meseerdőben.

Elfáradva a hosszú gyaloglásban, leültem a diófám alatti hintaágyba. Képzeld, Lilla, abban a pillanatban egy levél hullt le az ölembe a diófámról. Váratlan volt, és meglepett. Úgy nézegettem az élénk zöld levelet, mintha postás hozta volna valaki üzenetül.

És akkor összerezzenem, mert a levél hirtelen megszólalt.

– Te, aki a kert-diófa alatti hintaágyban ülsz, és a kezekben tartasz – szólt kedves hangon hozzám a diólevél –, állj fel, és menj előre tizennégy lépést. Letettem a levélkét, és úgy tettem, ahogy kért. A lábam alatt egy formás sütőtököt pillantottam meg.

– Szedd le a tököcskét! – hallottam a hátam mögött az utasítást. Udvariasabban is kérhetne! – morogtam magamban, de azért szót fogadtam a levélkének.

Nagyon könnyen szakadt el indájától a tököcske. Óvatosan, mint aki törékeny fiókat lel, simogattam fényesre a narancssárga, óriás telefonkagylóra emlékeztető, töknek egyáltalán nem természetes jószágot.

– Jól van, Mari mama – sokkal kedvesebben szólt most a levélke –, már leülhetsz!

Úgy huppantam le a hintaágyra, mint akinek ez a feladata. Várakoztam, mit kell tennem.

Legalább tíz percig hintáztam, ölemben a gyönyörű, sárga jószággal, de nem történt semmi. Hiába hegyeztem a fülem, és néztem fel a fára, majd a hintaágyon ringatott egyetlen levélkére, olyan csend vett körül, hogy az is eszembe jutott, tán csak álmodtam a levél beszédet.

Szeretettel néztem a narancsszínű formás kis tökre, megállapítottam, micsoda csuda teremtménye ez a tököcske az isaszegi földnek, no meg persze az isaszegi napnak! Ahogy forgattam figyelmesen a tenyeremben, észrevettem a tököcske inda felőli oldalán egy kicsinyke hasadékot. Körmömmel próbáltam a nyílást széjjelebb feszíteni, mert igencsak érződött, hogy valami mozog, vagyis inkább kaparász a zöld inda kapaszkodója alatt. Végre sikerült lepattintani a zöld csillag-kaput a tököcske végéről, mire hálás sóhajjal kikecmergett egy sohasem látott apróság a tököcske barlangjából.

– No, hát te ki vagy? – ámultam a vendég fura formájától. A mérete és a ruhácskája is adott okot a meglepetésre! Ugyanis akkora volt, mint egy Boris-dió, azaz pontosan úgy nézett ki, csak fehér színben. A Boris-diónak meg ugye mogyoró színű héja van a bordó dióbél körül.

Gömbölyűnek látszott, kerekségének oka az lehetett, hogy magára aggatta a tökmagokat, és ettől tetszett kövéresnek. A fejcskájára is jutott bőven. Tökmag-pikkelyes manócska lenne? – találgattam magamban.

Tökmanó bemutatkozik

– Én vagyok a Nevevan manó, Mari mama. Nagyon örülök, hogy látlak. Tudtam, hogy ma kiszabadítasz a fogságomból!

Elképedt arcomat látva, hozzátette: – Ezt a diófa gyökere súgta meg tegnap este, mikor a fa alatt elaludtál.

– Nocsak, nocsak, mennyi titok van ebben a kertben, ideje lenne mindet elmondanod! – szóltam szemrehányóan.

– Ha van időd, szívesen megosztom veled a történeteket, ugyanis éppen százötvenhat éve vagyok itt a meseerdőben manói állásban, így lenne miről mesélnem.

Az órára néztem – igen, a mesékre egyre fogy az idő –, de most félre kell tenni minden dolgot, mert Lillának csak igazi meséket vihetek ajándékba. Úgy gondoltam, meghallgatom minden szombaton Tökmanót, és amikor eljön Lilla hároméves születésnapja, elviszem a történeteket. Vagy legalább egyet.

- Ígérem, mindet meghallgatom, de most csak azt szeretném megtudni, hogyan születted a tököcskébe, te Tökmanó!
- Akkorát nevetett, hogy a tökmagocskák tánra perdültek a testén.
- Régen lehattél iskolás, ha elfelejtetted, hogyan születnek a manók. Hát magból! Manómagból, mert ez a manók természetének a rendje. Az én születésemnek nagy története van. Messziről érkeztem ide, vitéz kispapod lajbizsebében, a Három-hegyeken túlról.
- Százötvenhat évvel ezelőtt? – kérdeztem ámulva.
- Körülbelül. Ámbátor utána számolhatok pontosan is. Persze a hazámban még nem Tökmanó voltam, csak egyszerű, közönséges őrzőmanó. Ez azt jelentette, hogy őriztem a házát, táját a patak mellett lakó híres, kilenctagú Nevevan családnak Kisküküllőn. Nekem az volt a feladatom, hogy aki elment hazuról annak nyomába eredve vagy a sapkájába, zsebébe bújva a helyes útra tereljem. Ugye érted?
- Amolyan őrangyaloszerű állásod volt?
- Mondhatjuk. Szerettem a dolgomat. Persze a család nem tudta, hogy vigyázok rájuk. Rendben ment minden, egészen addig, amíg a legkisebbik fiút lovas vitéznek be nem verbuválták messzi vidékek háborújába. Ez az a messzi vidék, itt folyt éppen a nagy szabadságharc, és így kerültünk ide. Az én vitéz kispapod az isaszegi győztes csata után itt hagyta a lajbiját a kertedben nőtt vadrózsabokron. Én persze a zsebemben aludtam, így engem, az őrzőmanót is itt hagyott. Akkor még nem a te kerted volt ez föld, hanem senki-földje, hadszíntér volt itt, ameddig a szem ellátott.
- És te nem mentél utána, elvégre őrizned kellett volna őt, nemde?
- Nem mentem utána. Vártam, hogy visszajön a lajbijáért. Hat napig vártam, aztán megkerestem az erdőben a meseakácfa, és megtanácskoztam vele a teendőket.
- Arról a meseakácfáról beszélsz, amelyik a kert melletti meseerdőben vidámkodik?
- Természetesen. Akkor még kis akácfa volt. Ő nyugtatott meg a kispapod és a Nevevan család dolgában. Felfogadott engem őrzőmanónak. Ugyanis kispapod jól járt, nem volt többé szüksége rám. Mikor a győztes csatát ünnepelte a falu, összetáncolt a legszebb lánnyal, és az a lány őrizte tovább kispapodat igaz szerelemmel. Szépreményű családjuk lett, nem volt szükségük rám. Örültem is ennek, meg nem is.
- Érdekes a történeted, ámbátor egy kicsit szomorú.
- Már miért lenne szomorú, Mari mama!? El nem tudod képzelni, milyen jó sorsunk van a mesefával a meseerdőben és társainkkal, a madarakkal! Őket őrizem százötvenhat éve!
- Ezt nem értem, hol Nevevan manó, hol Őrzőmanó, hol pedig Tökmanó vagy, ki is vagy voltaképpen?
- Nézd, Mari mama, az biztos, hogy manó vagyok, de annyi történetet megéltem itt a százötvenhat év alatt az isaszegi meseerdő környékén, nem is beszélve a kisküküllői időkről, hogy nem csoda, ha magam is összezavarodok a név dolgában. Amiért kiszabadítottál, nevezhetsz engem Tökmanónak, ígérem ezentúl Tökmanó lesz a nevem, akárhová visz a történet.
- És hogyan kerültél a tök rabságába?
- Régebbiről kezdeném. Tudod, a meseakácfa gazdám a meseerdő énekes madarainak őrzésével és ellátásával bízott meg százötvenhat évvel ezelőtt. Faodúkba gyűjtöttem magokat, diókat, mogyorókat télire, és persze megvédtem őket a jeges esőtől, amikor erre szükség volt. Jártak errefelé emberek is, gombát gyűjtöttek, vagy a földeken dolgoztak. Kértem a mesefámat, hogy susogjon feléjük kedves hangokat, hátha észrevesznek. De nem így történt, senki sem figyelt rám. Teltek múltak az évtizedek, hozzászóltam ahhoz, hogy csak az énekes madarak barátja lehetek. Örültem, amikor tizenöt évvel ezelőtt ötvenegy mogyoróbokrot elültetted, mert most már a mókusok is barátjúnak nevezhetnek. Bevallom, én tanácsoltam neked a mogyoróbokrok ültetését, mikor tizenöt év előtt itt aludtál a diófa alatt. Mődfellett örültem, hogy teljesítetted.
- Szóval te kértél rá, én meg azt hittem, hogy az a kíváncsi, szemtelen, mandulaszedő, mitugrasz mókus.
- Ő is kért. Mondta nekem dicsekedve, amikor már a huszadik bokrot ültettétek, hogy lám-lám, sikerült rávennem Mari nénit a mogyoróültetésre. Ráhagytam. Elvégre a mókus és a manó ugyanattól boldogok.

– Ó, Tökmanó! De sokáig éltél itt egyedül!

– Ne izgulj, Mari mama, igen jól teltek az évek, egészen idén tavaszig, amikor is bajba kerültem. Ugyanis magam varrtam minden tavasszal a ruhámat vitéz kiskisgazdám lajbijának anyagából, de hát éppen ez év tavaszára fogyott el a ruhaanyaga a kenderbársony lajbinak. Hiába, a százötvenhat év nagy idő! Az öreg akácmesefa örökéletű, legalább is meg sem kottyant neki ennyi sok év, nem úgy, mint a kisküküllői kiskisgazdám lajbijának, akinek elfogyott az időkből az élete – sóhajtott Tökmanó, majd lendületesen folytatta:

– Hát, hogy nem volt már lajbianyagom, falevelekből, szalmaszálból fontam magamnak köntöst, aztán mikor eljött a májusi meleg, elég volt a virágok szíromlevele is ruhácskának.

Persze, arra is gondoltam, tőled kérek ruhaanyagot, de nem meretek megszólítani.

– Ismersz engem?

– Ó hogyne, már régen! Nem akartalak megijeszteni a kéréssel. Meg egyáltalán, mi lesz, ha elszaladsz előlem. Mióta itt járt Lilla, biztos voltam abban, hogy idő kérdése, és találkozunk személyesen, és te is a barátom leszel, no és Lilla nemkülönben. Persze erre a tökcsapdára nem számítottam.

– Fogságba estél?

– Ahogy mondd, fogságba estem. Idén júniusban történt, egy szép nyári napon. Te a virágos kertben bóklásztál a kapáddal, én meg kényelmesen befeküdtem egy tökvirágba. Mondanom se kell, elaludtam. Éppúgy, mint százötvenhat évvel ezelőtt a lajbizsebben. Mire felébredtem, a tökvirág bezáródott. Várokoltam és feszengetem, mígnem rájöttem, ha sokat kecmereg a tökvirág bibéje körül, nem lesz majd termése. Így hát hagytam, hogy körém nőjön a tököcske. A diófád gyökere adott hírt mindenről, nem izgultam nagyon. Tudtam, előbb-utóbb szerencsés véget ér a fogságom, csak meg kell várni, míg megéri a tököcske, és te, ugye itt leszel a betakarításra. Örültem is, legalább alkalom lesz a megismerkedésre. A meseerdő minden fája tudta ezt, és mikor eljött a tökérés ideje, kész volt a haditerv is, csak te kellettél hozzá.

Tegnap este a diófa gyökerétől megtudtam, hogy egészen közel, alig tizennégy lépésre alszol itt, és holnap egész biztosan kiszabadítasz. Nagyon megörültem. Felöltöztem tökmagocskákba, hogy meg ne ijedj tőlem. A többit tudod.

Sokáig hallgattam. Nem tudtam, mi tévő legyek. De Tökmanó megmondta, mit kell tennem.

– El ne felejtse elmesélni a történetet Lillának.

– Mire gondolsz?

– Hát a találkozásunkra, meg arra, hogy egyet se búsuljon, én mindig megmondom neki a helyes utat, ha kéri.

– Letesz az arról örökre, hogy a Nevevan család őrzője legyél?

– Tudod, az őrzőmanók – százötvenhat évenként – családot válthatnak.

Ezt nem tudtam. Nagyon megnyugtató a hír. Lillának lesz egy távoli barátja, aki gondol rá, és megüzeni a helyes utat. Vagy ilyesmit.

Tökmanó királyfi lesz

Tökmanót óvatosan a tenyerembe tettem, és bementünk a kis házba ruhaanyagot keresni. Kinyitottam a zsalugáteres ablakot, hogy a kora délutáni nap szikrázó világosságában megleljük az alkalmas anyagot. Tökmanó az ágyvég magas keretén állva mustrálta a felkínált ruhaválasztékot. Mondanom se kell, Lilla, hogy a te két éve itt felejtett rugdalózódat választotta. Olyan kicsi voltál, hogy nem emlékezhetsz erre, de anyukád sokáig emlegette, hogy eltűnt valahol a zöld bársony kezeslábasod. A varrás és az öltözés műveleteinél kiküldött a kisházból Tökmanó. Én persze megpróbáltam leskelődni a zsalugáter mögöl, de olyan szemrehányó pillantást vetett rám, hogy hagytam, hadd öltöztessen magát kedvére. Csodálkoztam, miket tud Tökmanó, hisz se ollót, se cernát, se tűt nem kért a varráshoz. Ámbár nem is állt volna jól a csöppnyi kezecskéjében az én varrószerszámom akármelyike is.

Na, Lilla! Azt hittem, megdermedek a csodálattól, mikor megpillantottam Tökmanót a kész zöld bársony ruhájában. Képzeld, arra is volt tehetsége, hogy kiscsizmát eszközöljön a rugdalózód makkocska ruhadíszéből. Csodálkozásomra kifejtette, hogy ez a csizmácska hétmérföldes, és nem kopik el soha.

Körbeforgott az ágy fakeretén, mikor látta elképedt arcomat.

– Szerintem is jól sikerült, Mari mama. Látom, elégedett vagy. Pedig csak királyfi lettem, Tökmanó királyfi. Ez természetes az egyetleneknél.

Jaj, Lilla! Mióta világ a világ, ilyen csodálatos manót senki nem látott! Még arra is volt figyelme, hogy a tökmagocskákból sipkája végére, a csizmácskái szárára, valamint mind a két vállára egy-egy tökmagocskát rávarrjon. Olyan volt így, zöld bársony mezesen, mint egy Tökmanó királyfi. Hát persze, az is volt. De nem hagyott sokáig gyönyörködni ruhájában, arra kért, vigyem a meseakácfához.

Úgy is tettem. Meglepődéssel észleltem, hogy a meseerdő minden fája meghajolt előttünk. De csak a meseakácfa szólított meg. Varázslat történhetett, mert most minden szavát értettem.

– Köszönöm, Mari mama, hogy kiszabadítotad Tökmanót. Sok dolga lesz, mert itt a szeptember, és gyűjtenie kell a magokat az énekesmadaraknak. A ruhája minden levélkémnek tetszik, úgyszintén dicséretet zeng az egész meseerdő. Nagyon szép napunk van! – sóhajtott hálásan.

– Látod, Mari mama – folytatta a meseakácfa –, vannak dolgok, amiket sem a mesék, sem a manók nem tudnak megoldani, ezért kellene az emberek.

Jól esett az akácfa elismerése. Végül az emberek jót is tehetnek a mesében. Persze ehhez be kell lépniük a mesébe.

De halld tovább, Lilla! Láttam, hogy Tökmanó illeg-billeg az akácfa törzsének odújában, és rólam elfelejtkezve hevesen beszél az odú belsejében valakihez. Gondoltam, az akácfa figyelmét akarja felkelteni legújabb terveihez. Mondanom sem kell, igazam volt. A meseakácfa szívéhez beszélt, mely ott dobogott az odúban. Alig egyórás ismeretségünkből is nyilvánvaló, hogy Tökmanó bővelkedik tervekben, és ezek megvalósításában nem szorul segítségemre.

De azért megkérdeztem a meseakácfát:

– Jól látom, az odúban tartod a szívedet?

– Ne csodálkozz ezen, Mari mama, különben hogy találna haza Tökmanó ennyi odú között.

Igazat adtam a meseakácfának. Hagytam őket beszélgetni, és visszaballagtam bozontos kapumhoz.

– Szia, szia, Mari mama – hallottam mögöttem a kedves hangokat, amint hazasétáltam a kertembe.

A manómagok születése

A tököcske magára hagyottan feküdt a hintaágyon a diófám alatt. A szemrevaló, kedves formájú jószágot tovább kezdtem ringatni, úgy mintha ábrándoznék a régi időkről. A két év előtti tavasz ajándéka – Lilla baba képe – vetítődött a gondolatomba.

– Csicsijja, csicsijja – hallottam a diófám nevetését. Nem csúfolódó volt, ellenkezőleg, olyan kedves, ringatós dúdolású dallammal élénkített, mintha nem altatni, hanem ébreszteni próbált volna.

Hirtelen Tökmanó fontoskodó szólítására lettem figyelmes. Olyan hirtelen érkezett, mintha repült volna. Jól gondoltam, egy fekete-rigó hátáról pattant a hintaágy tetejére.

– Jaj, Mari mama, vigyázz a tököcskével. Most kaptam a hírt Kisküküllőről, várják a három őrzőmanókat!

– Nem értelek, Tökmanó, milyen manókákról beszélsz?

– Hát, amit a karodban tartasz, Mari mama. A tököcskében manómagok vannak. Ugyanis csoda történt, Mari mama, és nem vetted észre! Az történt, hogy három manómag teremtődött a karjaidban ringó tököcskében! Hidd el, én sem tudtam, de megüzenték. A meseakác tudta meg társaitól, miután elment a híre, hogy megmenekültem, és családot váltottam. Tudod, a manók természetének rendje az örök gondoskodás. Gondoskodni akarnak a tájról, a meseerdőről, mivel én, ugye Tökmanó lettem.

– Azt is megüzenték, mi a dolga egy Tökmanónak? – kérdeztem felélénkülve, mert én is tanácstalan vagyok a tökmanóság dolgaiban.

– Nem, éppen hogy nem tudja senki. Kiderült, én vagyok a világ egyetlen Tökmanója. Most egy kicsit nem tudom, mivel jár a világ egyetlen Tökmanójának lenni.

– Megnyugtatlak, Tökmanó, hogy neked is be kell tartanod az örök gondoskodás törvényét – nyugtattam meg Tökmanót és magamat is. Csak a neved lett új, de ez természetes minden őrzőmanónál, aki három hónapot egy tököcskében tölt. Végül is elképzelhető, hogy lesz még több társad a tökvilágból.

– Ez az, épp ezt akartam mondani, vagyis hogy a három manómagról mesélnék, akik odateremtődtek a tököcskébe.

– Biztos, hogy hárman vannak? – kérdeztem fontoskodva. Óvatosan, nehogy valami hibát vétsek, tartottam erősen a tököcskét, várva Tökmanó utasítására. Biztos voltam abban, hogy a manók törvényében még a meseakácfa sem járatos, így egyedül Tökmanóra számíthattam. Rápillantottam a hintaágyon lapuló diófavélelemre, de az a saját dúdolásával volt elfoglalva, folytonosan ismételtette a csicsijja-babája dallamát.

Figyeltem tehát Tökmanó szavaira, és pontról pontra követtem utasításait a tököcske felvágásában.

– Nahát! – kiáltottam örömmel – éppen három darab magocska van a belsejében!

Tökmanó helyeslően, némán bólogatott, a diólevél meg sem pisszent. Mesediófám elfelejthetett suttogni is, mert olyan csend lett hirtelen a kora őszi kertben, hogy a verőköltő bodobácsok is abba hagyták az összekapaszkodást a ciszterna betonfedelén.

– A manómagok csak csendben születnek! – állapítottam meg halkán, és bal tenyerembe igazítottam a magocskákat. Igazi tökmagnak látszottak. Jól fejlettek voltak és kövérekések.

– Ki mondja meg, mit kell tennünk, Tökmanó? – szólítottam meg kissé ijedten.

– Tanácskoznunk kell, sőt tanulmányútra indulok azonnal – felelte Tökmanó. – Szerencsére ez a hétmérföldes csizma megoldja a gondot, gyorsabb lehetek, mint a rigócska – ugrott fel mellőlem a hintaágyról, és úgy eltűnt, mint egy káprázat.

Magamra maradtam mesediófámmal meg persze a manómagokkal. Annyit sejtettem, hogy óvnom kell naptól, szellőtől, hidegtől, sőt akár a bogarak is veszélyesek lehetnek, nem beszélve valami falánk, erre tévedő vadgalambról.

Nem tehettem mást, minthogy a másik tenyeremmel elzártam a veszélyeket a magocskák elől.

Képzelted Lilla, ahogy mozdulatlanul ülök a hintaágyon, orromon a szemüvegem, két tenyerem közt a három manómag, és még rágyújtani sem tudtam a cigimre, csak vártam a csodát. Ha láttál vol-

na, azt hihetted volna, a vicces mama varázsolni akar, pedig egyáltalán nem vicceskedtem, nagyon komolyan ültem, és vártam az utasításokat. Még a lélegzetemet is visszafojtottam, hátha meghallom valaki üzenetét a diófámtól.

Szerencsére alig öt perc múlva ott termett Tökmanó. Kitörő örömmel mondta:

– Na, Mari mama, minden rendben. Kell ugyan egy kis idő, amíg a manómagokból megszületnek a jövő Tökmanói, de nem lesz dolgunk a felnevelésükkel, ugyanis el kell küldened Kisküküllőre.

– Mit kell tennem? – értetlenkedtem csodálkozva.

– Igazán tudhatnád, Mari mama, hisz nem oly régen álmodtad át magad a Kisküküllő tájaira.

A Nevevan családot is meglelted, legalább is azokat, akik mostanság népesítik a Maros-mente vidékét. Szóval egyszerű a dolgod. Megcímzel egy jó puha borítékot, elhelyezed benne a három manómagot. Ne tegyél bele írást. Készen vagy, hahó? – szolt rám Tökmanó. Megeléghelhet a benutságomat.

Felpattantam a hintaágyból. A kisházban végre ráleltem a szükséges borítékra. Úgy sürgölődtem Tökmanó kérésének teljesítésében, mintha a világon a legfontosabb lenne ez a levél. Visszatértem a diófa alá a hintaágyba, és felszóltam.

– Tökmanó, kész vagyok, kezemben a nyitott boríték!

– Jaj, már aggódtam, hogy nem találsz alkalmas borítékot. Most várj! Mindjárt leesik a szív oldaladon a diófádról egy levél. Tartsd az ágacskához a borítékot, oda, ahonnan a levél az imént leesett. Háromszor mondd ki Lilla nevét, és azután ragaszd le. Hétfőn majd postára adod.

– Miért kellett így tennem, Tökmanó?

– Elmondom, bár magadtól is kitalálhatnád. Éppen csak belesóhajtottam a történetet, hogy amikor megszületnek a kis Tökmanók Kisküküllőn, tudjanak Lilláról is, meg az itteni Nevevan családról, vagyis rólatok. A folytatást majd neked is elmesélem.

– Csak még annyit, Tökmanó, mikorra várhatjuk vissza a három Tökmanót.

– Egyet elárulok. Mikor Lilla hatéves lesz, vagyis pontosan három év utáni március tizenegyedikén, Anna-Tökmanó felkeresi. Persze álmában, nehogy megijedjen.

– Anna-Tökmanó? – kérdeztem elámulva. – Hát ezt meg honnan tudod?

– Elégedj meg annyival, hogy így lesz. Persze a másik két Tökmanó sem fog sokáig késlekedni. Kivárják a sorukat, és előbukkannak, csak várni kell rájuk. Egyébként ne törődj ezekkel a dolgokkal. A manók rendje tökéletes. Remélem a Tökmanóké is – rezzent össze ijedten az arcocskája.

De ahogy szemembe nézett, megnyugodott. Engedtem, hogy olvasson a tekintetemben.

Alig telt el két perc, és mindent tudtunk egymásról.

Éppen csak hozzáért az arcomhoz, mikor a nagykapunál autóba ültem, és káprázatként eltűnt.

Kisküküllőre utaznak a manómagok

A hétfői postára adás könnyen ment. Ha irányító szám van a borítékon, biztosan megkapja a címzett. De ki is legyen a címzett? A kisküküllői Őrző Főmanó, vagy a kisküküllői Nevevan család? – morfondíroztam a levélfeladó ablak előtt. Úgy döntöttem, Lilla Anna nevet írok a borítékra. A postás kisasszony csodálkozás nélkül vette át a borítékot.

– Kétszáz forint – mondta közömbösen. Honnan tudhatta volna, hogy a posta dajkaságba viszi a manómagokat Kisküküllőre.

Veszélyben a meseakácfa

Úgy kezdődött az ez évi, pontosabban a 2008. évi április, mintha a nyár korán felkelt volna a nap árnyékában, és kikelt volna vele a június is. Nem tudtam pontosan, hogy a Tökmanó intézte ezt a szép, meleg áprilisi vasárnapot, vagy a Természet. Végül is mindketten tudhatták, hogy Lilla e szép napon ismét az isaszegi kertben várja a meseakácfa legújabb történetét. Én is biztos voltam egy új mese születésében, mert Lilla legutóbbi itt jártakor megvendégelte Tökmanót minden jófélével, amit az elemóziás kosárban talált.

Ezt Tökmanó azóta háromszor említette nekem túláradó hálával, mikor együtt beszéltek meg a mogyorók, a diók és a fehéreperfák sorsát a kertben, a madarak és a mókusok naprendje után.

– Jaj, Tökmanó – nevettem el magam a hálálkodásán –, Lilla már ilyen. Mikor az elmúlt ősszel a mesediófa alatt ültünk Lillával a kisasztalnál, nem győzte a törődést veled étel, ital dolgában. Úgy beszélt Lilla terólad, Tökmanó, mintha ő lenne a te őrzésseddel megbízva, nem pedig fordítva. Hát most ki őriz kit? – kérdeztem somolyogva.

– Hát – kezdte bizonytalanul –, sokat gondolunk egymásra. Tudod, majd ha Lilla hat éves lesz, és iskolába indul, akkor az Anna-Tökmanó mindig vigyázza. Ő Lilla miatt születik meg. Én, ugye – húzta magán össze a zöldbársony mezének kabátkáját – mégis csak öreg manó vagyok, és be kell érnem a meseakácfa szíve dobbanásával. Mert ugye az mindig egyformán dobog, és igen jól elvagyunk télen-nyáron egymás értésében.

Tökmanó hangja szomorkás lett. Kértem, hogy beszéljen még, hátha jobb kedvre derül, ha kiönti a lelkét.

– Tudod, Mari mama, azt hittem, a meseakácfa örök életű lesz. De az ősztűn jött fergeteges szélvihar megtépázta ágait, és meglazult a gyökere. Csak úgy. Nem tudnád te meggyógyítani?

– A selyemfű? – kérdeztem. – Mi van a selyemfűvel?

– Hát éppen ez az, nincs. Eltűnt, elfagyott, elszáradt. Mire gondolsz? – nézett rám felderült arccal.

– Arra, amire te, vagyis a selyemfűszőnyeg védte meg a gyökereit a kiszáradástól. És ha újra vetnénk a selyemfűvet, talán megerősödhet a gyökere. Segítség kellene a selyemfű vetéséhez, öntözéséhez. Mert ugye először a selyemfű szőnyegnek kell megerősödni, azután jöhet a meseakácfa gyökerének gyógyítása.

Lázasan szervezkedtünk. Nem volt egyszerű megtalálnom a selyemfűmag boltját. Az interneten próbálkoztam. Mondanom sem kell, hiába. Felkínálta nekem – már az internet – a selyemfűmész boltokat. Végül is – gondoltam – csak kell legyen összefüggés a magbolt és a mézbolt között!

Fűmanó királykisasszony, a megmentő megérkezik

Elmeséltem Tökmanónak a selyemfűmag beszerzésének történetét, ahogy a selyemfűmaggal teli bársony dobozkat elővettem a kosaramból.

Tökmanó nem győzött ámulni a mézárudáról szóló varázslatosra színezett élményeimen, de látszott rajta, a bársony doboz tartalmára kíváncsi leginkább. Hát felnyitottam a kiskapcsos bársonydoboz fedelét. Úgy huppant bele hirtelen Tökmanó a magocskák közé, mintha meg akarná számolni a karcsú parányi magocskákat.

Tiszta erőből elnevettem magam.

– Nahát, Tökmanó! – kiáltottam fel. – Emlékszel a tökmagocskákra? Jól néztél ki a pikkelyekkel!

De ahogy a dobozba pillantottam, meghűlt az ereimben a vér. Kászálódott kifelé a rengeteg fűmagocska közül egy aranyhajú apróság. Prüszkölt és kapálózott.

Vékony hangon siránkozott:

– Szabadítsatok ki, mert megfulladok!

Egymásra néztünk Tökmanóval. Egyikünk sem tudott megszólalni a csodálkozástól. Végül Tökmanó gálánsan meghajolt, bemutatkozott, és kezét nyújtva a csöppségnek, kihúzta a fűmagtengerből.

A kis manócskáról rögtön látszott, hogy királylány, és az is, hogy manócska.

Sikkesen perdült egyet zöld szoknyájában, és hol engem, hol pedig a Tökmanót nézve megszólalt.

– Nevem Fűmanó királylány, a Kisküküllőről érkeztem a meseakácfa megmentésére. Mindent tudunk – nézett rám kedvesen –, nem mondta neked Lilla?

– Éppen csak említett valami Tökmanó királylányt, akiről álmodott, de nem gondoltam komolyan a meséjét.

– Igaz volt pedig – mondta komolyan, és kezét nyújtott Tökmanónak.

Ledöbbsentem, de Lilla, te is megdöbbsentél volna, olyan szép pár volt a Tökmanó és Fűmanó királylány.

– Tökmanó királyfi! – kiáltottam.

– Mari mama, ha megkérhetlek, szólíts Tökmanónak, lassan nem én leszek az egyetlen – fordult vissza karjában a Fűmanó királykisasszonnyal, és a mesediófámon lefékezte a hétmérföldes csizmáját.

Felnéztem a fára komolyan, és csak annyit mondtam:

– Királyfi, királylány ide vagy oda, menjünk selyemfűmagot vetni!

Mire kértem a meseakácfa alá, a két manócska egy tavaly elhullajtott szarvasbogáraganccsal megszántotta a földet a meseakácfa körül. Leültem egy bodzabokor mellé, tartottam a vetéshez a fűmagos bársony dobozt, és hallgattam a manócskák énekét.

Még akkor is hallottam, mikor a bozontos kertkapun visszabújtam a kertbe.

Szóval igaz lett Lilla Tökmanó királylánya, csak éppen Fűmanó királylánynak illette magát – gondoltam, ahogy az Öreghegyről a dicsőséges harcok dimbes-dombos hazaútján manővereztem a piros autómat.

– Ezt a történetet titokban fogom tartani – határoztam el. Hiába faggat az esti mesénél Lilla a Tökmanóról, én a Tavasztündér cseresznyevirágáról formázom a mesét. Végül is Lillának magának kell meghallgatnia – egyenesen a mesediófától – a legújabb történetet.

Én csak tudósítok majd.

A mesediófa igazat mond Lillának

Szóval azon a korábban említett vasárnap délutánon Gabi anyával és Lillával a piros autómban, megálltunk isaszegi kertem főkapuja előtt.

Lilla kikapcsolta a gyerekülést, és uzsgyi, futott, futott a bozontos kertkapuhoz. Mire anyával a kert közepén lévő kisházhoz értünk, Lilla már eltűnt a meseerdő fái között.

– No, ennek fele sem mese – ijedt meg Gabi anyja, és Lilla nevét kiáltva szaladt utána.

Teljesen nyugodt voltam. A selyemfűszőnyeg szépen kizöldült a sok jószagú esőtől, az akácmesefa megmenekült, Tökmanó királyfi és Fűmanó királylány az odúban beszélgeti meg a madarak fészkelési rendjét a meseerdőben. Vagyis rendben mennek a dolgok itt a kertben. Azonban a mesével baj lehet. Ugyanis tegnap este Lilla megkérdezte tőlem:

– Mari mama, ugye nemcsak kitaláltad Tökmanót?

– Hát – kezdtem bizonytalanul –, érdekes dolgok vannak a világban, Lilla, ahogy körül nézel benne. Egyszer este van, másszor süt a nap. Télre fordul az idő, azután meg virágok bújnak elő a földből. Álmomsz arról, hogy iskolába mész, azután bekövetkezik. Az állatkertben megelevenedik az oroszlán...

– Zsiráf, víziló is! – vágott szavamba Lilla.

– Vagyis ha itt az isaszegi kert mellett a meseerdőben sétálsz, azon a környéken, ahol Tökmanó kikecmergett a tököcskéből, sok minden érdekesrel találkozhatasz. De ahogy most mondod, rengeteg mese terem ám a világban!

Másnap visszagondoltam a tegnapi magyarázatomra, és nem voltam elégedett. Megsimogattam a mesediófa kérgét, és ágán egy alig pattanó rügyecskét.

– Könyörögve kérlek, segíts! – rimáncodtam.

Épp jókor, mert visszatért Gabi anya és Lilla a meseerdőből. Addigra Emese és Fofó is megérkeztek a kertbe.

Faggatni kezdték Lillát, hogy látta-e Tökmanót. Lilla kérdően nézett rám.

– A mesediófa tudhatja, merre jár a királylánnyal – szóltam magabiztosan.

Lilla átölelte a mesediófa törzsét, és fülét a kéregre tapasztotta.

Lássatok csudát! A rezzenéstelen ágak hirtelen megmozdultak, mintha adásban lett volna a mesediófa. Öt percig sem tartott a szellő, de Lilla arcán a felismerés öröme villant. Beszélt hozzá a mesediófám!

– Azért nem találkoztam Tökmanóval, mert Tökmanó királylánnyal elmentek sétálni – szólt magabiztosan Lilla.

– Bocsánat, hogy közbe szólok, de a királylánynak nemrég tudtam meg az igazi nevét, Fúmanó királylánynak hívják – pontosítottam Lilla mondatát.

– Fúmanó királylány és Tökmanó királyfi szerelmesek, ha nem tudnád, Fofó, úgy mint ti Emesével – mondta Lilla, és elindult az elemózsiás kosár felé. Egy szalvétára két darab kekszet és két harapás almát tett. A szájából vette ki az almadarabokat.

– Eljegyzési lakoma – mondta nevetve Fofó. Boldog voltam, mint mindig, mikor igazzá válik a mese.

Csoda történik a meseakácfával

Közeledik a karácsony, alig egy-két hónap, és itt van megint – sóhajtottam, mikor november ötödikén a Margit fodrászathoz jövet, piros kocsimmal bekanyarodtam a kertkapuhoz. El akartam búcsúzni Tökmanótól. Meg Fúmanó királykisasszonytól. Meg a kerttől. Meg a meseerdőtől is. Végleg. Ültem a mesediófa alatt, és néztem a szomorító, csupasz ágakat a kertben.

Lihegve érkezett Tökmanó.

– Mari mama, mondd, hogy nem igaz!

– De igaz, Tökmanó! Jobb, ha elköltözünk innen! Hol hagyta Fúmanó királykisasszonyt?

– Mindjárt itt lesz ő is. Keresi a levelet, amit Kisküküllőről kaptunk.

– Szóval onnan tudjátok! Megírták a gondolataimat. Mit mondjak, hát az történt, hogy itt az isaszegi Öreghegyen más lett a világ, elfogytak a mesék. Nincs itt szükség rátok, és persze a mesékre sem.

– Jaj, ne szomorítsd a szíved, Mari mama, meglátod, akárhová költöztetsz, mindenütt jó lesz. Jönnek majd a ringató mesék, hipp-hopp ott terem a kicsi Tökmanó, ahová álmodod. Mi ketten Fúmanó királykisasszonnyal oda megyünk, ahová csak kéred, csak ne legyél szomorú.

– No, álljunk csak meg egy pillanatra, nem kell vigasztalnod, Tökmanó. Azt a kertet, amelyik nem a te helyed, vidáman kell otthagynod. Te is meg tudod tenni százötvenkilenc év után, nekem is könnyű tizennyolc év után. Eladom, bár hogy eljöttök, nem fog sokat érni.

Alighogy kimondtam, megérkezett Fúmanó királykisasszony. Csilingelő nevetése kísérte a rigócs-

ka röptét, akinek a hátán érkezett. Jókedve nemcsak ránk ragadt, hanem még a fügebokor leveleire is. Láttam, hogy mosolyogott mind a három levél arcoskája, a kedves grüberlik is összehúzódott a levélkéken.

– Na, Mari mama, akkor rövidesen mehetünk! – kiáltott Fúmanó királykisasszony. – Csak a meseakácfa kérését tolmácsolnám! Az a rögeszméje, hogy fenyőfa szeretne lenni! Mondtuk Tökmanóval, hogy ez képtelenség, de a meseakác ragaszkodott ahhoz, hogy elmondjuk neked. Meg azt is, ő akar lenni a karácsonyfád.

Tökmanó közbevágott.

–Végül is lehetséges – próbált meggyőző lenni –, sok a csoda a mesében! Mondjad ki, és hátha.

Elgondolkoztam. Végül is a szép karácsonyfa titka a szívében rejlik. A meseakácfa, mint tudjuk, az odújában hordja a szívét. A legfontosabb tehát megvan. A többi csak mese kérdése.

Vége